

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Затверджую
Перший проректор

Володимир ДУБІНСЬКИЙ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

для підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*
за освітньо-професійною програмою *Середня освіта (Мова і література*
(англійська, німецька)
за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметною спеціальністю 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література
(англійська)
зі спеціалізації 014.021 Англійська мова та зарубіжна література
галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*
денної і заочної форм навчання
факультету *іноземної філології*

Розроблено та внесено Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка

Розробники програми:

Тетяна СТОРЧОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови

Ольга ДОБРИНЧУК, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької мови;

Ольга САВІЦЬКА, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

Світлана ПОЛІЩУК, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Ольга ШАПОВАЛ, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри германських мов і зарубіжної літератури

Елла ГОЛДИБАН, вчитель англійської мови Кам'янець-Подільського ліцею №15, вчитель вищої категорії.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри:

англійської мови (26 серпня 2024 року, протокол № 9)

Завідувач кафедри Алла Марчишина

Обговорено та схвалено радою з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти факультету іноземної філології 27 серпня 2024 року, протокол №9

Голова ради з науково-методичної роботи

і забезпечення якості вищої освіти

факультету іноземної філології

Оксана ГАЛАЙБІДА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики – основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст, послідовність і терміни проведення практик, підведення їх підсумків і містить конкретні рекомендації щодо видів, форм і методів якості підготовки Здобувачів галузі знань *01 Освіта/Педагогіка* спеціальності *014 Середня освіта* ((за предметними спеціальностями) предметною спеціальністю *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)* за освітньою програмою «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька)»).

Наскрізна програма укладена відповідно до таких документів:

1. Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами) (затверджене вченою радою КПНУ імені Івана Огієнка 30.08.2021 р.) <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>
2. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД) https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSiSDVIV04waWZybW5xVnM2Mmd5Y1FLdi1rUC0w/view?resourcekey=0-tYSPd5dBX2-ZMCs1ShozJA
3. Освітньо-професійна програма *Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька)* підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності *014 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська)* галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*.
4. Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України (наказ Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р.) https://drive.google.com/file/d/1_AhAYS1HfixKKG0SN84h13INz4Q-y0RVY/view
5. Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKuff/view
6. Накази та розпорядження по Кам'янець-Подільському національному університету імені Івана Огієнка щодо організації та проведення практики студентів.

Практика – невід'ємна складова освітньо-професійної програми підготовки фахівців, основним завданням якої є практична підготовка здобувача вищої освіти за першого, бакалаврського, рівня до виконання фахових обов'язків. Практиці відводиться значна роль у підготовці висококваліфікованого, соціально зрілого, творчого вчителя англійської та німецької мов. Відповідно до зростаючих потреб суспільства фахівець-філолог повинен досконало володіти предметом, мати високий рівень професійної практичної підготовки, ерудиції, ефективно застосовувати набути знання та навички в роботі та постійно працювати над підвищенням своєї майстерності й загальної культури.

Метою педагогічної практики є методична підготовка здобувачів вищої освіти до виконання обов'язків учителя іноземних мов (англійської та німецької) та зарубіжної літератури; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток умінь застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання у закладі загальної середньої освіти, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання іноземних мов та зарубіжної літератури у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- 1) вивчення сучасного стану організації навчально-виховної роботи у різних типах закладів загальної середньої освіти;
- 2) вивчення передового практичного досвіду роботи педагогічних працівників

баз практики;

3) поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання в педагогічній діяльності;

4) формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, розвиток професійної культури;

5) формування навичок самостійного проведення навчально-виховної роботи з учнями, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості;

6) проведення комунікативно спрямованих уроків із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності учнів;

7) оволодіння методикою розробки навчально-методичних матеріалів, які використовуються на уроках англійської та німецької мови й зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти;

8) стимулювання інтересу до науково-дослідницької роботи в галузі психології, педагогіки та методики, впровадження найбільш ефективних методів навчання та виховання в процесі навчання англійської та німецької мови й зарубіжної літератури;

9) формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Навчальним планом передбачені такі **види практик**:

<i>Шифр за навч. планом</i>	<i>Курс</i>	<i>Семестр</i>	<i>Назва практики</i>	<i>Кількість кредитів / годин</i>	<i>Тривалість</i>	<i>Форма контролю</i>
ООК 28.01	2	IV	навчальна психолого-педагогічна практика	1,5/45	1 тиждень	залік
ООК 28.02	3	V	навчальна ознайомлювальна педагогічна практика з англійської мови та зарубіжної літератури	3/90	2 тижні	залік
ООК 28.03	3	VI	навчальна ознайомлювальна педагогічна практика з німецької мови та зарубіжної літератури	3/90	2 тижні	залік
ООК 28.04	4	VII	виробнича педагогічна практика з англійської мови та зарубіжної літератури	7,5/225	5 тижнів	диференційований залік

ООК 28.05	4	VIII	виробнича педагогічна практика з німецької мови та зарубіжної літератури	6/180	4 тижні	диференційований залік
Всього практик				21/630	14 тижнів	

Бази практик

Визначення баз практик здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами **усіх практик, передбачених ОПП** можуть бути заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачами вищої освіти програм практик.

Загальні критерії оцінювання практики

При оцінюванні практик враховується наступне:

1. Ступінь та якість виконання завдань практики.
2. Характеристика здобувача вищої освіти від бази практики.
3. Якість оформлення звітної документації.
4. Результати захисту практики перед комісією.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Екзаменації на оцінку за національною шкалою	Національний заліковий оцінку	Критерії
90-100 (А) «відмінно»	відмінно	зараховано	Усі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

82-89 (B) «дуже добре»	добре		завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продemonстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-
---------------------------	-------	--	---

			практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.
75-81 (C) «добре»			Завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.
67-74 (D) «задовільно»	задовільно		Завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник оформлений неправильно.
60-66 (E) «достатньо»			Завдання практики виконано у неповному обсязі, з помилками. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник недооформлено
Менше 60 незадовільно	незадовільно	не зараховано	Завдання не виконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена не повно або не подана.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Навчальна психолого-педагогічна практика має за мету формування компетентностей здобувачів вищої освіти шляхом ознайомлення їх зі специфікою майбутнього фаху у закладі загальної середньої освіти (рівень базової (середньої) освіти), забезпечення пізнання ними закономірностей професійної діяльності та закласти основи творчого оволодіння способами її організації; виховання у здобувачів потреби у професійному самовдосконаленні

Завдання навчальної психолого-педагогічної практики:

- формувати у здобувачів вищої освіти інтегральну, загальну й спеціальну (фахову)

компетентності та професійно значущі якості особистості;

- ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасними технологіями освітньої діяльності, її психолого-педагогічними та організаційними умовами в закладах освіти та інноваційним педагогічним досвідом для сприяння їхній успішній адаптації до майбутньої професійної діяльності; навчити здобувачів вищої освіти проводити психолого-педагогічне спостереження, працювати в команді, збирати необхідну інформацію, проводити відповідний аналіз для залучення їх до науково-дослідницької педагогічної діяльності;
- сприяти вивченню здобувачами вищої освіти наявних засобів навчання з фаху (устаткування, обладнання навчальних кабінетів) та особливостей їх використання освітньому процесі з урахуванням індивідуальних особливостей

його учасників, навчально-методичного, інформаційного забезпечення та ін. у ході відвідування ними уроків з фаху й інших навчальних предметів, виховних заходів з відповідним фаховим і психолого-педагогічним аналізом;

- оптимальні умови здобувачам вищої освіти для професійного самовдосконалення на основі моніторингу власної практичної діяльності, розвитку творчих здібностей для формування психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у професійній діяльності вчителя англійської, німецької мов і зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій і методів навчання та характеризується комплексністю і невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків.

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 04 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію здобувачів освіти та організовувати їх пізнавальну діяльність.

СК 05 Здатність створювати психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.) керувати власними емоційними станами.

СК 06 Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання:

ПРН 02 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 06 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організовувати процеси навчання, виховання і розвитку учнів з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей.

ПРН 07 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08 Уміє здійснювати різні види планування та організації освітнього процесу (у тому числі у дистанційному режимі) на різних його етапах; проводити його аналіз залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей здобувачів освіти, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 11 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти.

ПРН 19 Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, опрацьовувати й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі, презентувати результати свого наукового дослідження.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Визначення баз практики здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами **практики** можуть бути заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачами вищої освіти програм практик.

ЗМІСТ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна психолого-педагогічна практика є початковим етапом практичного освоєння педагогічної професії. З метою ознайомлення здобувачів вищої освіти із системою загальної середньої освіти в Україні, з особливостями роботи різних типів закладів загальної середньої освіти практика проводиться у закладів загальної середньої освіти різного типу.

1. Настановна конференція в університеті.
2. Психологічні вимоги до побудови розкладу і організації різних форм шкільних занять. Вивчення шкільної документації.
3. Ознайомлення з навчально-виховною роботою школи.
4. Вивчення системи роботи класного керівника.
5. Ознайомлення з освітнім процесом закладу середньої освіти.
6. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учнів під час уроку.
7. Аналіз взаємодії вчителя і учня.
8. Вивчення організації уваги учнів на уроці.
9. Вивчення активізації пам'яті учнів на уроці.
10. Вивчення формування мислення на уроці.
11. Вивчення емоційно-вольових процесів учнів на уроці.
12. Психологічний аналіз уроку.
13. Захист навчальної психолого-педагогічної практики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

з психології:

Основна:

1. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум): Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори 2006, 2012. 228 с.
2. Дуткевич Т.В. Загальна психологія: теоретичний курс: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 432 с.
3. Максимчук Н.П. Лабораторно-практичні заняття з основ психолого-педагогічної діагностики. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: —Медобори|| (ПП Мошак М.І.), 2014. 56 с.
4. Панчук Н.П. Загальна, вікова і педагогічна психологія. Збірник завдань: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2020. 240с.
5. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія: підручник. Київ: Каравела, 2017. 464 с.

Додаткова:

1. Долинська Л.В., Максимчук Н.П. Психологія ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя Навчально-методичний посібник Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2008. 124с.
2. Максимчук Н.П. Психологічна діагностика професійної придатності. Навчальний посібник. 3-є видання. Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2012. 264с.
3. Савчин Мирослав Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ: Академія, 2018, 2020. 344 с.

З педагогіки:

Основна:

1. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
2. Загальна педагогіка: модульне навчання : Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Федорчук Е.І., Вонсович В.П., Конькова Т.І., Трішневська Г.Б., Федорчук В.В. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2003. 328 с.
3. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
4. Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі : О.М. Дутко, О.В. Горбатюк, І.Ю. Лебідь, С.В. Поліщук, В.В. Федорчук; за заг. ред. В. В. Федорчук]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 275 с.
5. Франчук Т.Й., Дутко О.М. Наскрізна програма виробничої практики, її змістово-технологічне забезпечення (компетентнісний підхід) : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2017. 126 с.

Додаткова:

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка [Текст] : навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (Редакція станом на 08.08.2021) [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
5. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
6. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.
7. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ, 2007. 240 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ З ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (залік)

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з <i>психології</i> та відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, якість її оформлення. Захист перед комісією.	50
2. Виконання завдань з <i>педагогіки</i> та відповідність звітної документації змісту діяльності практиканта, якість її оформлення. Захист звіту перед комісією.	50
Разом:	100

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки/психології

50-45 балів — всі завдання практики виконано у повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати інноваційні технології, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної професійної діяльності. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

44 – 41 бал — завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння застосовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Продemonстровано зацікавленість та активність, але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін, що містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

40-38 балів — завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

37-33 бали — завдання практики виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірний оформлений.

32-30 балів — завдання виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

0-29 балів — завдання невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками.

Загальна оцінка:

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
------------	------	---------------------

«А» – «зараховано»	90–100 балів	Всі завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано в повному обсязі. Практикант уміє застосовувати і творчо використовувати психолого-педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість під час виконання завдань практики. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у робочій програмі та методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики.
«В» – «зараховано»	82–89 балів	Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації навчального та виховного процесу в освітньому закладі). Виявлено вміння практиканта застосовувати психолого-педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням робочої

		програми практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення.
«С» – «зараховано»	75–81 бал	Завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано з незначними помилками, записи достатньою мірою розкривають зміст виконання завдань робочої програми практики. Практикант дав відповіді на поставлені питання, однак не проявив творчого підходу до виконання завдань. Звітна документація оформлена згідно з вимогами із незначними помилками. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, однак є порушення щодо оформлення звітної документації.
«D» – «зараховано»	67–74 бали	Завдання навчальної психолого-педагогічної практики виконано, зібраний матеріал відповідає переліку, визначеному робочою програмою практики, однак при оформленні звітної документації не проявлено творчого підходу до виконання завдань, не витримано всіх вимог, записи спостереження поверхові та стислі, трапляються мовні та мовленнєві помилки, є порушення в оформленні звітної документації.
«Е» – «зараховано»	60–66 балів	Всі завдання практики виконано поверхово, допущено неточності, грубі помилки. У звітній документації є всі звітні матеріали, але не проявлено творчого підходу до їх виконання, у їхньому оформленні наявні суттєві порушення вимог, трапляються мовні та мовленнєві помилки.

«FX» – «не зараховано» (з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог робочої програми)	35–59 балів	Практикант має пропуски у проходженні практики, про що свідчить відсутність записів у щоденнику. Наявні записи не відповідають завданням робочої програми практики. Зібрані матеріали подано переважно у вигляді ксерокопій. У їхньому оформлені наявні суттєві порушення вимог, є мовні та мовленнєві помилки.
«F» – «не зараховано» (з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)	34 і менше	Практикант з певних причин не з'явився і не пройшов навчальну психолого-педагогічну практику, не оформив звітну документацію.

НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА **З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови та зарубіжної літератури є оволодіння майбутніми вчителями англійської мови та зарубіжної літератури формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, усвідомлення значимості одержаних у процесі теоретичної та практичної підготовки знань для розв'язання практичних завдань на уроці англійської мови та зарубіжної літератури, розвиток творчої ініціативи, особисте утвердження майбутніх педагогів у доцільності обрання професії вчителя англійської мови та зарубіжної літератури, формування у них мотивації подальшої навчальної діяльності.

Завдання практики:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з діяльністю закладу загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- створення умов для адаптації здобувачів вищої освіти до професійної діяльності;
- формування у здобувачів вищої освіти стійкого інтересу до професії вчителя, зокрема вчителя англійської мови та зарубіжної літератури;
- формування у здобувачів вищої освіти потреби набуття професійних знань і навичок;
- залучення здобувачів вищої освіти до безпосередньої практичної діяльності, формування у них професійних умінь і навичок, необхідних для успішного виконання навчально-виховної роботи та оволодіння ефективними методами навчання і виховання;
- оволодіння методикою розробки навчально-методичних матеріалів, що використовуються на уроках англійської мови та зарубіжної літератури;
- формування навичок творчого педагогічного та методичного пошуку, оволодіння ефективними інноваційними технологіями, формами і методами навчальної та виховної роботи з учнями;
- формування у здобувачів вищої освіти уміння проводити спостереження у межах використання ефективних методів і методик навчання англійської мови;
- аналіз організації процесу навчання на уроці англійської мови та зарубіжної літератури.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у професійній діяльності вчителя англійської, німецької мов і зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій і методів навчання та характеризується комплексністю і невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні ефективні методики та інноваційні технології навчання, виховання і розвитку учнів; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні

ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі

СК 08 Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

СК 10 Здатність дотримуватися сучасних норм іноземних мов (англійської, німецької) в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі

СК 12 Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури

Результати навчання:

ПРН 01 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, англійської та німецької мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 02 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє використовувати цифрові пристрої, їхнє базове програмне забезпечення; критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси для професійного розвитку та обміну досвідом

ПРН 04 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 05 Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію учнів до навчання.

ПРН 07 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08 Уміє здійснювати різні види планування та організації освітнього процесу (у тому числі у дистанційному режимі) на різних його етапах; проводити його аналіз залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей здобувачів освіти, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 11 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти.

ПРН 19 Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, опрацьовувати й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі, презентувати результати свого наукового дослідження

БАЗА ПРАКТИКИ

Визначення баз практики здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами **практики** можуть бути заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачами вищої освіти програм практик.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановній конференції в університеті, де одержує направлення для проходження практики, настанови щодо її організації.
2. Ознайомлення зі шкільною документацією (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя англійської мови, поурочні плани та ін.).
3. Знайомство з класом та укладання інформації відповідно до профілю класу.
4. Складання індивідуального плану роботи, узгодження його з керівником практики.
5. Отримання 6-ти завдань для виконання керованого спостереження Guided Observation.

6. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Відвідування та аналіз уроків вчителя англійської мови (5-9 класи).
2. Фіксація результатів спостережень різних аспектів організації навчального процесу, заповнення, виконання усіх 6-ти запропонованих завдань керованого спостереження Guided Observation та представлення результатів одного із завдань на звітній конференції.
3. Допомога вчителю англійської мови у розробленні тестів, завдань, презентаційних матеріалів із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.
4. Відвідування позакласних заходів, які проводять учителі англійської мови.

На підсумковому етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Підготовка звітних матеріалів з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з англійської мови: щоденник, індивідуальний звіт, фрагмент календарних планів, профіль навчальної групи, виконані завдання Guided Observation.
2. Заповнення онлайн анкети "Анкети для студентів, які пройшли навчальну практику".
3. Подання звітної документації керівникам практики для перевірки та оцінювання.
4. Участь у підсумковій конференції, де відбувається захист практики.

Перелік матеріалів, які подаються до звіту:

1. **Щоденник**, в якому фіксуються всі форми роботи під час практики (відвідування уроків з англійської мови, ознайомлення зі шкільними програмами, з календарно- тематичним та урочним плануванням вчителя тощо).

2. **Фрагменти календарних планів** з англійської мови.

3. Профіль навчальної групи (класу) за такою формою:

вік учнів	
рівень англійської мови (A1-B1) відповідно до CEFR	

якісний показник успішності за результатами попереднього семестру	
навчальна програма та навчальний підручник	
стать (вказати кількість хлопчиків та дівчаток окремо)	
учні з особливими освітніми потребами	так/ні
вчитель групи	

4. Виконання шести завдань з керованого спостереження (Guided Observation) за темами:

- Teacher roles;
- Learner-centred or teacher-centred classroom;
- Learner types;
- Catering for different learning styles;
- Techniques for presenting vocabulary;
- Aspects of teaching grammar

Рекомендована література

1. Бахмат Н.В., Сторчова Т.В. Організація освітньої діяльності учнів закладів загальної середньої освіти: психолого-педагогічний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 34 (1-2023). Київ: Міленіум, 2023. С. 111-121.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О.Б. Бігич, Н.Ф.Бориско, Г.Е.Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.
4. Морська Л., Сторчова Т. Challenges in creativity definition and measurement: educational implications. Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць. Вип. 35 (2–2023). Київ: Міленіум, 2023. С. 75-83. <http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/300595>
5. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).
6. Сторчова Т.В. Classroom Observation in the Pre-service Education of English Teachers. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 47-48.
7. Сторчова Т.В. Motivation as a gatekeeper to language learning. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України: матеріали XI Регіональної науково-практичної конференції, 7 грудня 2022 року, м. Кам'янець-Подільський [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 33-35
8. Сторчова Т.В. Цифрова компетентність вчителя англійської мови: європейський досвід. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22 С. 175-178 URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7325/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I.-Ohienka-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi->

- [konferentsii%e2%80%93Vyp.22.pdf?sequence=3&isAllowed=y](http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8023/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I.-Ohienka-zbirnyk-za-pidsumkami-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80%93Vyp.22.pdf?sequence=3&isAllowed=y)
9. Сторчова Т.В. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови в умовах Нової української школи. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 23 С. 238-240 URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8023/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I.-Ohienka-zbirnyk-za-pidsumkami-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80%93Vyp.23.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
 10. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.
 11. Модельні навчальні програми <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
 12. Full Blast Plus for Ukraine https://publishing.linguist.ua/publishing_book/full-blast-plus-for-ukraine/

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

Завдання практики:

- > поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в освітньому процесі закладу базової середньої освіти;
- > саморозвиток особистісних якостей студента, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;
- > поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;
- > залучення здобувачів до самостійного розв'язання освітніх завдань;
- > залучення здобувачів до науково-дослідницької педагогічної діяльності;
- > формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Для реалізації поставлених завдань Здобувач-практикант повинен виконати такі види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).
2. Брати участь у консультаціях керівника практики. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:
 - а) фрагментом плану виховної роботи класного керівника;
 - б) змістом, формами і методам роботи класного керівника з учнями та батьками;
3. Здійснити аналіз одного виховного заходу, проведеного вчителем.
4. Здійснити аналіз однієї із форм співпраці школи та сім'ї (батьківські збори, індивідуальні бесіди з батьками, робота батьківського комітету, куточок для батьків та ін. форми співпраці вчителя з батьками учнів).
5. Здійснити аналіз уроку, проведеного вчителем.
6. Підготувати звіт з навчальної ознайомлювальної практики.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Сдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий

центр «Академія», 2009. 616 с.

5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.

6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.

7. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.

8. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.

9. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.

10. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.

11. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.

12. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко]. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

13. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ, 2007. 240с.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Відвідування уроків із зарубіжної літератури в 5-9 класах з метою вивчення методичного досвіду і системи навчальної роботи вчителя та специфіки навчання зарубіжної літератури в класах НУШ.

2. Ознайомлення з документацією вчителя зарубіжної літератури.

3. Ознайомлення з методикою підготовки до уроків зарубіжної літератури і методикою викладання навчального матеріалу.

4. Ознайомлення з системою застосування на уроках зарубіжної літератури інтерактивних методів і технологій

Рекомендована література

Навчальні програми для ЗЗСО:

Зарубіжна література. 6 – 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 2022 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9.pdf>

1. Зарубіжна література. 5-9 класи. Модельні навчальні програми. URL : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/zarubizhna-literatura/>

Основна література:

1. Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для вищих навч. закл. Київ : Слово, 2010. 432с.

Додаткова література:

1. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.

2. Поліщук Л. Б. Методика навчання світової літератури : навчально-методичний посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. 139 с.

3. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навч. посіб. для студ. вузів. К. : Кондор, 2010. 314 с.

4. Орлова О. В. Методика навчання зарубіжної літератури : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» філологічних спеціальностей педагогічних закладів освіти. Полтава : ПНПУ, 2021. 109 с.

5. Актуальні проблеми викладання літератури у середній та вищій школі : Султанівські читання. Збірник статей. Вип. II / Відп. ред. В.Г. Матвійшин. Івано-

Франківськ : Симфонія форте , 2012. 228 с.

6. Від античності до Нового часу (матеріали до організації самостійної роботи з дисципліни «Історія зарубіжної літератури): навчально-методичний посібник у 2-х частинах. Частина перша «Антична література» / Упорядник: П.Л. Шулик. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 160 с.

7. Від античності до Нового часу (матеріали до організації самостійної роботи з дисципліни «Історія зарубіжної літератури): навчально-методичний посібник у 2-х частинах. Частина друга «Література Середніх віків і Відродження» / Упорядник П.Л.Шулик. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2019. 144 с.

8. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 492 с.

9. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 1. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 188 с.

10. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 2 / Є.І. Науменко. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 268 с.

11. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 3. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 173 с.

12. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури: Термінологічний словник [за ред. А. Л. Ситченко] / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр , В. В. Гладишев. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 132 с.

13. Шулик П.Л. Літературний тріумвірат «золотої доби» римської культури: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2016. 184 с.

14. Шулик П.Л. Освітні тренди на уроках зарубіжної літератури. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. С. 93-96.

15. Шулик П.Л. Польська література в контексті компетентнісного підходу до навчання зарубіжної літератури. *Культурно-історичні виміри сучасної полоністики: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції*, м. Кам'янець-Подільський, 10 грудня 2020 р. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Видавництво «Рута», 2020. С.118-120.

16. Шулик П.Л. Священні книги людства на уроках зарубіжної літератури. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 64 с. Шаповал О.Г. Вебінар як форма організації дистанційного навчання. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 77–81.

17. Голубішко І.Ю. Формування картини світу особистості на заняттях із зарубіжної літератури. *Матеріали ІХ Науково-практичної конференції «Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України»*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С.33-35.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ЗАЛІК)**

Розподіл балів за виконання завдань практики

<i>Вид діяльності студента під час практики</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1. Виконання завдань з англійської мови	50
2. Виконання завдань з педагогіки	15
3. Виконання завдань з зарубіжної літератури	25
4. Захист звіту перед комісією	10
<i>Загалом</i>	100

**Розподіл балів під час оцінювання результатів діяльності практиканта
з англійської мови**

<i>Вид діяльності здобувача вищої освіти під час практики</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1. Заповнений профіль навчальної групи(класу)	8
2. Виконані завдання Observation tasks	42
Разом	50

- 1) профіль групи – 8 балів (повністю заповнений профіль – 8 балів; заповнений неповністю – 6 балів; заповнений неповністю та з помилками або огріхами – 4 бали; незаповнений – 0 балів);
- 2) 6 завдань Guided Observation – 42 балів. Кожне завдання максимально оцінюється у 7 балів:

- 7 балів – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичним апаратом;
- 5 бали – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичним апаратом;
- 3 бали – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має недостатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичним апаратом на достатньому рівні;
- 1 бал – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового та технічного характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичним апаратом;
- 0 балів – завдання невиконані.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-11 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

10-9 балів: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0 балів: За період практики здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

**Критерії оцінювання практики із зарубіжної літератури:
Розподіл балів за виконання завдань**

<i>Вид діяльності студента під час практики</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1. Аналіз навчальної програми вчителя	4
2. Аналіз календарно-тематичного плану вчителя з однієї з тем	4
3. План-конспект одного з відвіданих уроків та його аналіз	7
4. Розробка 2 фрагментів уроку з використанням ігрових технологій	10
<i>Загалом</i>	25

- Повний аналіз навчальної програми вчителя з однієї з тем, що вивчається в класі проходження практики (у порівнянні з модельною навчальною програмою) – 4 бали;
– частковий аналіз – 1-2 бали;
– відсутність виконаного завдання – 0 балів.
- Повний аналіз календарно-тематичного плану вчителя з однієї з тем, що вивчається в класі проходження практики, – 4 бали;
– частковий аналіз – 1-2 бали;
– відсутність виконаного завдання – 0 балів.
- План-конспект одного з відвіданих уроків та його аналіз за схемою:
– план-конспект і аналіз уроку – 7 балів;
– відсутність аналізу уроку або невідповідність схемі – 3 бали;
– відсутність виконаного завдання – 0 балів.
- Самостійна розробка фрагментів уроку:
– розробка 2 фрагментів уроку з використанням ігрових технологій – 10 балів;
– розробка 1 фрагменту уроку з використанням ігрових технологій – 5 балів;
– відсутність виконаного завдання – 0 балів.

Критерії оцінювання захисту педпрактики

- 9-10 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
8-5 балів – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
4-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;
0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень студентів

Підсумкова оцінка за національною шкалою	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рейтингова оцінка з практики
Зараховано	A (відмінно)	90 –100
	B (дуже добре)	82 –89
	C (добре)	75 –81
	D (задовільно)	66 –74
	E (достатньо)	60 –65
Не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	35 –59
	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	01 –34

НАВЧАЛЬНА ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА **З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови та зарубіжної літератури є формування комплексу компетентностей, необхідних для виконання навчально-виховної роботи у закладах загальної середньої освіти; оволодіння майбутніми вчителями німецької мови та зарубіжної літератури формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи в закладах загальної середньої освіти, усвідомлення значимості одержаних у процесі теоретичної та практичної підготовки знань для розв'язання практичних завдань на уроці німецької мови та зарубіжної літератури, розвиток творчої ініціативи.

Завдання практики:

- розвиток у здобувачів вищої освіти готовності до роботи у закладі загальної середньої освіти, стійкого інтересу до професії вчителя німецької мови та зарубіжної літератури;
- розвиток творчого підходу до педагогічної діяльності;
- систематизація і поглиблення теоретичних знань здобувачів з фахових дисциплін;
- забезпечення зв'язку теоретичних знань з німецької мови та зарубіжної літератури з реальним педагогічним процесом, використання їх у розв'язанні конкретних навчальних і виховних завдань;
- формування вмінь проводити уроки і позаурочні заходи з використанням сучасних методів і прийомів, сучасних педагогічних технологій;
- спонукання практикантів до подальшої активності та самостійності в набутті професійних, перцептивних, проєктувальних, адаптивних, організаційних та пізнавальних умінь;
- сприяння формуванню особистого стилю викладання;
- формування навичок здійснення педагогічної діяльності згідно з вимогами статуту закладу загальної середньої освіти, правилами внутрішнього розпорядку;
- вивчення документації закладу загальної середньої освіти.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у навчанні іноземних мов (англійської, німецької) та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій і методів навчання та характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні ефективні методики та інноваційні технології навчання, виховання і розвитку учнів; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

СК 08 Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

СК 10 Здатність дотримуватися сучасних норм іноземних мов (англійської, німецької) в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

СК 12 Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури

Результати навчання:

ПРН 01 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, англійської та німецької мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 02 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє використовувати цифрові пристрої, їхнє базове програмне забезпечення; критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси для професійного розвитку та обміну досвідом

ПРН 04 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 05 Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію учнів до навчання.

ПРН 07 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08 Уміє здійснювати різні види планування та організації освітнього процесу (у тому числі у дистанційному режимі) на різних його етапах; проводити його аналіз залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей здобувачів освіти, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 11 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти

ПРН 19 Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, опрацьовувати й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі, презентувати результати свого наукового дослідження.

БАЗА ПРАКТИКИ

Визначення баз практики здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами **практики** можуть бути заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачами вищої освіти програм практик.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Завдання навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановчій конференції в університеті, де одержує направлення для проходження практики, настанови щодо її організації.
2. Заповнення анкети «Очікування від практики» („Erwartungen an mein Schulpraktikum—).
3. Ознайомлення зі шкільною документацією (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя німецької мови, поурочні плани та ін.).
4. Знайомство з класом.
5. Складання індивідуального плану роботи, узгодження його з керівником практики.
6. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Відвідування та аналіз уроків вчителів німецької мови.
2. Фіксація результатів спостережень різних аспектів організації навчального процесу, заповнення запропонованих анкет спостережень.
3. Розробка фрагментів уроків.
4. Допомога вчителю німецької мови у виготовленні роздаткового матеріалу та унаочнення.
5. Розроблення тестів або завдань на уроки німецької мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.
6. Допомога вчителю у перевірці зошитів та письмових робіт.
7. Відвідування позакласних заходів, які проводять учителі німецької мови.

На підсумковому етапі навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Підготовка звітних матеріалів з навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з німецької мови: щоденник, індивідуальний звіт, фото- та відеоматеріали тощо.
2. Заповнення анкети «Як я оцінюю свою практику» („Reflexionsbogen zum Schulpraktikum—).
3. Здача звітної документації керівникам практики для перевірки та оцінювання.
4. Участь у підсумковій конференції, де відбувається захист практики.

Рекомендована література

1. Крецька Ю. А. Методичні рекомендації щодо організації процесу адаптації майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності засобами діяльності профільюючих кафедр. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2014. 76 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : навчальний посібник / укл. С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова та ін. К.: Ленвіт, 2004. 208 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції

: Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.

5. Методичні рекомендації з організації та проведення навчальної ознайомлювальної педагогічної практики (німецька мова) / укладачі Шмирко О. С., Калинюк Т. В., Боднарчук Т. В., Крецька Ю. А., Кам'янець-Подільський : ФОП Гордукова І. Є., 2021. 74 с. Текст укр. та нім. мовами.

6. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя німецької мови (видання 3-є, перероблене) / укл. Т. В. Боднарчук. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2016. 96 с.

7. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).

8. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.

9. Schmyrko O. Materialien für die Berufspraxis. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Каліграф», 2017. 82 с.

10. Модельні навчальні програми з іноземної мови:

- Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М.Р., Глинюк Л.М., Браун Є.Л.)
https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni_prohramy/2021/14.07/Mo_del.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Druha.inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf

- Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)
https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni_prohramy/2021/14.07/Mo_del.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf

- Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)
https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni_prohramy/2021/14.07/Mo_del.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf

11. Підручники з німецької мови (електронні версії):
<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

– використання теоретичних знань з реальним педагогічним процесом для розв'язання конкретних навчальних, розвиваючих і виховних завдань;

– поглиблення теоретичних знань та на основі індивідуальних завдань вивчення передового педагогічного досвіду вчителів;

– формування в майбутніх вчителів педагогічних вмінь і навиків, що сприяють розвиткові професійних якостей, потреби в педагогічній самоосвіті;

– розвивати у практикантів вміння здійснювати виховну роботу.

Для реалізації поставлених завдань практикант повинен виконати такі види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу).
2. Брати участь у консультаціях керівника практики.
3. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:
 - а) фрагментом плану виховної роботи класного керівника;
 - б) змістом, формами й методам роботи класного керівника з учнями та батьками;
4. Розробити альтернативний план виховної роботи на період проходження практики.
5. Відвідати виховний захід, який проводить класний керівник та підготувати його «педагогічну Фотографію»
6. Підготувати звіт з практики.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Сдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
7. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
8. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.
9. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.
10. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
11. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.
12. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Відвідування уроків із зарубіжної літератури в 5-9 класах з метою вивчення методичного досвіду і системи навчальної роботи вчителя та специфіки навчання зарубіжної літератури в класах НУШ.
2. Ознайомлення з методикою підготовки до уроків зарубіжної літератури і методикою викладання навчального матеріалу.
3. Ознайомлення з документацією вчителя зарубіжної літератури.
4. Допомога вчителю зарубіжної літератури у виготовленні роздаткового матеріалу та унаочнення.
5. Ознайомлення із засобами організації та контролю роботи учнів із зарубіжної літератури.

Рекомендована література

Навчальні програми для ЗЗСО:

1. Зарубіжна література. 6 – 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 2022 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9.pdf>
2. Зарубіжна література. 5-9 класи. Модельні навчальні програми. URL : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/zarubizhna-literatura/>

Основна література:

1. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для вищих навч. закл. Київ : Слово, 2010 . 432с.

Додаткова література:

1. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.
2. Поліщук Л. Б. Методика навчання світової літератури : навчально-методичний посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. 139 с.
3. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навч. посіб. для студ. вузів. К. : Кондор, 2010. 314 с.
4. Орлова О. В. Методика навчання зарубіжної літератури : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» філологічних спеціальностей педагогічних закладів освіти. Полтава : ПНПУ, 2021. 109 с.
5. Актуальні проблеми викладання літератури у середній та вищій школі : Султанівські читання. Збірник статей. Вип. II / Відп. ред. В.Г. Матвійшин . Івано-Франківськ : Симфонія форте , 2012. 228 с.
6. Від античності до Нового часу (матеріали до організації самостійної роботи з дисципліни «Історія зарубіжної літератури): навчально-методичний посібник у 2-х частинах. Частина перша «Антична література» / Упорядник: П.Л. Шулик. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018.160 с.
7. Від античності до Нового часу (матеріали до організації самостійної роботи з дисципліни «Історія зарубіжної літератури): навчально-методичний посібник у 2-х частинах. Частина друга «Література Середніх віків і Відродження» / Упорядник П. Л. Шулик. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2019. 144 с.
8. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 492 с.
9. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 1. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 188 с.
10. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 2 / Є.І. Науменко. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 268 с.
11. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 3. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 173 с.
12. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури: Термінологічний словник [за ред. А. Л. Ситченко] / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр , В. В. Гладишев. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
14. Шулик П.Л. Освітні тренди на уроках зарубіжної літератури. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. С. 93-96.
15. Шулик П.Л. Польська література в контексті компетентнісного підходу до навчання зарубіжної літератури. *Культурно-історичні виміри сучасної полоністики*: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції, м. Кам'янець-Подільський, 10 грудня 2020 р. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Видавництво «Рута», 2020. С.118-120.
16. Шулик П.Л. Священні книги людства на уроках зарубіжної літератури Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 64 с.
17. Шаповал О.Г. Вебінар як форма організації дистанційного навчання. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах*

України. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 77–81.

18. Голубішко І.Ю. Формування картини світу особистості на заняттях із зарубіжної літератури. *Матеріали IX Науково-практичної конференції «Методика викладання філологічних дисциплін у загально освітніх та вищих навчальних закладах України»*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С.33-35.

19. Кабан Лариса Василівна. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі // Електронне наукове фахове видання «Народна освіта». URL: <https://repository.kristti.com.ua/handle/eiraise/992> (дата звернення: 15.08.2020).

20. Ключова Т. М. Особливості формувального оцінювання в умовах Нової української школи. URL: <https://drive.google.com/file/d/1mQFEdbNkR8xz5GBYhlrcZkQAurosd6o5/view> (дата звернення: 17.08.2020).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ЗАЛІК)

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з <i>німецької мови</i>	50
2. Виконання завдань з <i>педагогіки</i>	15
3. Виконання завдань з <i>зарубіжної літератури</i> :	25
4. Захист звіту перед комісією	10
Разом:	100

Критерії оцінювання завдань практики з німецької мови

<i>Вид діяльності здобувача вищої освіти під час практики</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1. Заповнення анкети «Erwartungen an mein Schulpraktikum»	3
2. Розроблені фрагменти уроків	24
3. Фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз	9
4. Розроблені тести / завдання з німецької мови	10
5. Звіт про практику	4
Разом	50

1. **Заповнення анкети «Erwartungen an mein Schulpraktikum»** - 3 бали:

2 бали – анкета заповнена та відповіді на питання є обґрунтованими; не містить лексико-граматичних помилок;

1-2 бали – анкета заповнена частково, відповіді не є обґрунтованими; допущені помилки мовного та змістового характеру;

0 балів – анкета не заповнена.

2. **Розробка фрагментів уроків** (2 фрагменти) – 24 бали (по 12 балів за кожен фрагмент уроку):

12-10 балів – фрагмент уроку детальний, його розроблено з дотриманням структури і змісту;

9-7 балів – фрагмент уроку детальний, проте допущені незначні помилки у структурі

та змісті;

6-4 балів – фрагмент уроку неповний, допущені суттєві помилки у структурі та змісті;

2-1 балів – у фрагменті уроку не дотримано структури та допущено значну кількість помилок,

0 балів – фрагмент уроку не розроблено.

3. Фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз – 9 балів (по 3 бали за кожну анкету):

3 бали – анкета заповнена повністю, аргументовано та чітко сформульовані висновки;

1-2 бали – анкета заповнена, проте висновки не сформульовані;

0 балів – анкета не заповнена.

4. Розроблені тести / завдання з німецької мови (10 балів – 2 тести / завдання по 5 балів):

5 балів – тестові завдання сформульовані чітко і грамотно; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

3 бали – тестові завдання сформульовані не достатньо чітко; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

3 бали – тестові завдання сформульовані не чітко та містять граматичні та / або лексичні помилки; вони передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

1-2 бали – тестові завдання сформульовані не чітко та містять значну кількість граматичних та / або лексичних помилок; вони не передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій;

0 балів – тести не розроблені.

5. Звіт про практику (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum) (4 бали):

4 бали – звіт містить ґрунтовний аналіз діяльності під час проходження практики та детальні висновки; не містить лексико-граматичних помилок;

2-3 бали – звіт викладено не повно, проте висновки є обґрунтованими; допущені помилки мовного та змістового характеру;

1 бал – звіт викладено фрагментарно, без аналізу власної діяльності під час проходження практики, відсутні висновки; допущені помилки мовного та змістового характеру;

0 балів – звіт не подано.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-11 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

10-9 балів: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві

методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0 балів: За період практики Здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Критерії оцінювання практики із зарубіжної літератури:

<i>Вид діяльності здобувача вищої освіти під час практики</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1. спостереження за організацією уроку зарубіжної літератури та його аналіз	5
2. Розробка тестових завдань	5
3. Розробка наочності	5
4. Розробка 2 фрагментів уроку	10
Разом	25

1. Кероване спостереження за організацією уроку зарубіжної літератури та його аналіз – 5 балів;
– відсутність аналізу – 2 бали;
– відсутність виконаного завдання – 0 балів.
2. Розробка тестових завдань для контролю знань учнів – 5 балів;
- відсутність пояснювальної записки, критеріїв оцінювання, інструкції до виконання, правильних відповідей – 2 бали
- відсутність виконаного завдання – 0 балів.
3. Розробка наочності (роздаткового матеріалу, таблиць, схем, в тому числі електронних) для одного з відвіданих уроків – 5 балів;
- невідповідність темі уроку, віковим особливостям учнів – 3 бали;
- відсутність виконаного завдання – 0 балів.
4. Самостійна розробка фрагментів уроку:
– розробка 2 фрагментів уроку з використанням різних технік формувального оцінювання – 10 балів;
– розробка 1 фрагменту уроку з використанням різних технік формувального оцінювання – 5 балів;
– відсутність виконаного завдання – 0 балів.

Критерії оцінювання захисту практики

- 9-10 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
8-5 балів – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
4-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;
0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень студентів

Підсумкова оцінка за національною шкалою	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рейтингова оцінка з практики

Зараховано		A (відмінно)	90 –100
		B (дуже добре)	82 –89
		C (добре)	75 –81
		D (задовільно)	66 –74
		E (достатньо)	60 –65
Не зараховано		FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	35 –59
		F (незадовільно з обов’язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	01 –34

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Метою виробничої педагогічної практики з англійської мови та зарубіжної літератури є методична підготовка здобувача вищої освіти до виконання обов'язків учителя англійської мови та зарубіжної літератури; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання у школі, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- вивчення стану організації навчально-виховної роботи у закладі загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання в педагогічній діяльності;
- формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, розвиток професійної культури;
- формування навичок самостійного проведення навчально-виховної роботи з учнями з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- проведення комунікативно спрямованих уроків із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності учнів;
- удосконалення навичок підготовки навчально-методичних матеріалів, які використовуються на уроках англійської мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти;
- стимулювання інтересу до науково-дослідницької роботи в галузі методики навчання англійської мови та зарубіжної літератури, впровадження найбільш ефективних методів навчання та виховання в процесі навчання англійської мови та зарубіжної літератури;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у професійній діяльності вчителя англійської, німецької мов і зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій і методів навчання та характеризується комплексністю і невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

ЗК 10 Здатність використовувати методики і технології організації активного та здорового способу життя здобувачів освіти, зберігати особисте фізичне та психологічне здоров'я під час здійснення професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01 Здатність формувати іншомовні комунікативні уміння та навички учнів, розвивати критичне мислення.

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні ефективні методики та інноваційні технології навчання, виховання і розвитку учнів; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі

СК 04 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 05 Здатність створювати психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.), керувати власними емоційними станами.

СК 06 Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища

СК 07 Здатність формувати в здобувачів освіти культуру здорового та безпечного життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

СК 08 Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

СК 10 Здатність дотримуватися сучасних норм іноземних мов (англійської, німецької) в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

СК 12 Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури

СК 13 Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до навчання іноземних мов та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК 14 Здатність використовувати знання з теорії та історії мов, що вивчаються у професійній діяльності.

СК 16 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов і зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі.

СК 17 Здатність здійснювати власне дослідження у професійній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати його результати

Результати навчання:

ПРН 01 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, англійської та німецької мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 02 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє використовувати цифрові пристрої, їхнє базове програмне

забезпечення; критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси для професійного розвитку та обміну досвідом

ПРН 04 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 05 Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію учнів до навчання.

ПРН 06 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організовувати процеси навчання, виховання і розвитку учнів з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей

ПРН 07 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08 Уміє здійснювати різні види планування та організації освітнього процесу (у тому числі у дистанційному режимі) на різних його етапах; проводити його аналіз залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей здобувачів освіти, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 09 Уміє застосовувати різні форми оцінювання результатів навчання учнів з дотриманням визначених критеріїв та принципів академічної доброчесності; розвивати в учнів уміння здійснювати само- та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 10 Уміє застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання; інтегрувати інноваційні технології в освітній процес.

ПРН 11 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти.

ПРН 19 Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, опрацьовувати й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі, презентувати результати свого наукового дослідження

ПРН 20 Уміє формувати іншомовні комунікативні уміння та навички здобувачів освіти; володіє методиками і технологіями розвитку критичного мислення.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Визначення баз практики здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами **практики** можуть бути заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачами вищої освіти програм практик.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Завдання виробничої педагогічної практики з англійської мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановній конференції; одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її проходження, ознайомлення із закладом загальної середньої освіти та класом, у якому практикант виконуватиме обов'язки вчителя англійської мови.

2. Ознайомлення з діяльністю бази практики, специфікою організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти, нормативними документами, які

регламентують його роботу (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя англійської мови тощо).

3. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Заповнює профіль навчальної групи (класу) за такою формою:

вік учнів	
рівень англійської мови (A1-B1) відповідно до CEFR	
якісний показник успішності за результатами попереднього семестру	
навчальна програма та навчальний підручник	
стать (вказати кількість хлопчиків та дівчаток окремо)	
учні з особливими освітніми потребами	так/ні
вчитель групи	

2. Здійснює спостереження основних форм організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (уроки англійської мови). Виконання завдань **Guided Observation**:

Features of communicative language teaching;

Characteristics of a communicative task;

3. Проводить усі уроки з англійської мови відповідно до розкладу з урахуванням принципів універсального дизайну. Практиканта допускають до проведення уроків тільки за наявності детального конспекту уроку, підписаного вчителем або методистом. Урок розробляється здобувачем відповідно до такої структури

Main aim:

Subsidiary

aim:

Personal aim:

Timing	Procedure	Stage Aims	Aids and Materials	Interaction Patterns
--------	-----------	------------	--------------------	----------------------

Home work:

Розробляє та використовує на своїх уроках навчальні матеріали, розроблені на основі платформ сучасних інформаційно-комунікативних технологій (WordWall, Padlet, Slido etc.).

4. Написання рефлексивного есе на тему «Якою я бачу роль вчителя англійської мови в інклюзивному класі».

5. Проведення науково-дослідного завдання.

Проведення науково-дослідного завдання полягає у спостереженні за одним із теоретичних аспектів методики навчання англійської мови у практичній площині, тобто у формі peer observation із самостійним визначенням критеріїв до спостереження.

Перелік тем для peer observation:

explanations, controlled practice, free practice, vocabulary work, grammar work, pronunciation work, understanding learners, managing a lesson, student-centredness, using ICTs, introductory activities, etc.

Здобувачі-практиканти на основі теорії методики обґрунтовують сформовані ними 3 критерії, які слугуватимуть основою для їх дослідження. Кожний критерій має визначатися

такими показниками як «Excellent», «Good», «Needs improvement».

Результати науково-дослідного завдання мають бути представлені на звітній конференції у формі презентації.

Наприклад:

Peer Observation Rubric: Explanation

<i>Criteria</i>	<i>Excellent</i>	<i>Good</i>	<i>Needs Improvement</i>
Clarity of Explanation	Explanation is very clear and easy to understand	Explanation is mostly clear with minor difficulties	Explanation is unclear or confusing
Language Level	Language is appropriate to students' level	Language is mostly appropriate	Language is too complex or inaccurate
Use of Teaching Aids	Visuals/board work effectively support explanation	Some visual support is used	No visual or teaching support
Checking Understanding	Teacher regularly checks comprehension	Teacher checks understanding occasionally	Teacher does not check understanding
Time Management	Explanation is concise and well-timed	Slightly too long or short	Time is poorly managed

Observer's comments (up to 100 words):

Suggestion for improvement (up to 100 words):

6. Проведення позакласного заходу з англійської мови.

На підсумковому етапі виробничої педагогічної практики з англійської мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Оформлення та подання керівникам практики на перевірку звітної документації.
2. Захист виробничої педагогічної практики з англійської мови.
3. Участь у підсумковій конференції з виробничої педагогічної практики з англійської мови.

Керівник практики встановлює дні консультацій на кафедрі для попередньої перевірки конспектів здобувачів-практикантів. Присутність на звітній конференції є обов'язковою.

Рекомендована література

1. Бахмат Н.В., Сторчова Т.В. Організація освітньої діяльності учнів закладів загальної середньої освіти: психолого-педагогічний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Бахмат Н.В.]. Вип. 34 (1-2023). Київ: Міленіум, 2023. С. 111-121.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О.Б. Бігич, Н.Ф.Бориско, Г.Е.Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.
4. Морська Л., Сторчова Т. Challenges in creativity definition and measurement:

- educational implications. Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць. Вип. 35 (2–2023). Київ: Міленіум, 2023. С. 75-83.
<http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/300595>
5. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).
 6. Сторчова Т.В. Classroom Observation in the Pre-service Education of English Teachers. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 47-48.
 7. Сторчова Т.В. Motivation as a gatekeeper to language learning. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України: матеріали XI Регіональної науково-практичної конференції, 7 грудня 2022 року, м. Кам'янець-Подільський [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 33-35
 8. Сторчова Т.В. Цифрова компетентність вчителя англійської мови: європейський досвід. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22 С. 175-178 URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7325/Naukovi-pratsi-K-PNU-i-m.I.-Ohienka-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80%93Vyp.22.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
 9. Сторчова Т.В. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови в умовах Нової української школи. Наукові праці К-ПНУ імені Івана Огієнка : збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів : у 3-х томах. К-П : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 23 С. 238-240 URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8023/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I.-Ohienka-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80%93Vyp.23.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
 10. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.
 11. Модельні навчальні програми <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
 12. Full Blast Plus for Ukraine https://publishing.linguist.ua/publishing_book/full-blast-plus-for-ukraine/

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

- поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в педагогічному процесі закладу базової середньої освіти;
- саморозвиток особистісних якостей Здобувача, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;
- поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів;
- залучати Здобувачів до самостійного розв'язання посильних навчально-виховних завдань.

Для реалізації поставлених завдань практикант повинен виконати наступні види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник виробничої педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності (підготовка та проведення навчальних занять,

робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу), реалізація функцій класного керівника учнівського колективу.

1. Брати участь у консультаціях керівника практики.
2. Ознайомитися з системою роботи класного керівника:
 - а) фрагмент плану виховної роботи класного керівника;
 - б) змістом, формами і методам роботи класного керівника;
4. Підготувати конспект виховного заходу, який необхідно провести в закладі середньої освіти (попередньо план-конспект узгодити з класним керівником та методистом, а також запросити на перегляд виховного заходу).
5. Здійснити комплексний самоаналіз виховного заходу за значущими параметрами (з фіксацією у щоденнику).
6. Здійснити комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами.
7. Здійснити аналіз одного із уроків проведених вчителем (або студентом-практикантом).
8. Підготувати звіт з виробничої педагогічної практики, в якому відобразити:
 - а) найбільш суттєві досягнення та проблеми щодо реалізації освітнього процесу у закладі середньої освіти, дати їм теоретичне обґрунтування;
 - б) сформулювати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які студент-практикант визначив як найбільш ефективні;
 - в) відобразити результати проведеної роботи з педагогіки (виховний захід, його самоаналіз, аналіз відвіданого уроку, самоаналіз проведеного);
 - г) сформулювати загальні висновки, «уроки практики», визначити напрями особистісного та професійного саморозвитку на перспективу.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.
2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Єдельвейс», 2007, 296 с.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.
4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
5. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
7. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.
8. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
9. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с.
10. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.
11. Основи педагогічної майстерності: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
12. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.
13. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Здобувачі вищої освіти, виконуючи завдання з психології, повинні розв'язати такі задачі:

підбір та використання психодіагностичного інструментарію для збору фактичного матеріалу про структуру міжособистісних відносин в учнівській групі, рівень розвитку групи, специфіку групової діяльності тощо;

– обробка та інтерпретація матеріалів, отриманих в результаті психодіагностики;

– узагальнення, осмислення отриманої інформації і вивчення можливостей її використання для організації виховної роботи з класом.

Виконання здобувачем вищої освіти завдань з психології може відбуватися в такій послідовності.

У перший тиждень здобувач вищої освіти знайомиться з класом, налагоджує психологічний контакт. Це необхідно, по-перше, для успішного виконання всіх завдань практики, по-друге, для збору первинної інформації про учнівську групу за допомогою основних загальнопсихологічних методів (спостереження, аналізу класної документації та продуктів діяльності учнівської групи, групового опитування); по-третє, для вибору психодіагностичних методик, які будуть найбільш інформативними та доцільними у вивченні конкретної учнівської групи.

У наступні тижні здобувач вищої освіти, продовжуючи спостерігати за учнівським класом, проводить психодіагностичну методiku, здійснює обробку її результатів з метою отримання знань про специфіку соціально-психологічних феноменів у конкретній учнівській групі (соціально-психологічний клімат, згуртованість, лідерство, неформальні групи в класі, референтні групи тощо). При виборі методики психодіагностики здобувач вищої освіти може скористатися рекомендаціями керівника практики від кафедри психології освіти.

Останній тиждень практики передбачає складання та написання звіту про вивчення учнівської групи, який містить не лише узагальнені, теоретично осмислені дані про учнівську групу, але й психолого-педагогічні висновки з організації виховної роботи в класі, виділення основних її напрямів та вибору адекватного психолого-педагогічного впливу на учнівську групу.

Складений за поданою схемою звіт засвідчується підписом здобувача вищої освіти.

Рекомендована література

1. Венгер Г.С. Соціальна психологія: навч.метод.посібн. Миколаїв 2017. 344с.
2. Дуткевич Т.В., Володченко М.А. Соціальна психологія: теоретичний курс: навч. посібник. Кам'янець-Подільський: Друк-Сервіс, 2012. 130 с.
3. Зелінська, Т. М. Практикум із соціальної психології : Реком. МОНУ як навч. посібник для студ. ВНЗ / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова, А. Е. Демерс. К. : Каравела, 2012. 232 с.
4. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Копаниця О.В., Малхазов О.Р. Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів: Методичний посібник. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2011. 281 с.
5. Лемак М.В., Петрище В.Ю. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник. Вид 2-ге. Ужгород: Видавництво Олександра Гаркуші, 2012. 616 с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Відвідує всі уроки зарубіжної літератури, аналізує їх разом з керівниками та самостійно.

2. Проводить не менше трьох уроків зарубіжної літератури, один з яких – заліковий; оформлює письмово аналіз залікового уроку.
3. Проводить анкетування з виявлення читацьких інтересів учнів основної школи. Аналізує результати анкетування.
4. Розробляє тестові завдання для перевірки знань учнів / (з теми одного з проведених уроків).
5. Підбирає / виготовляє додаткові дидактичні матеріали (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб.

Рекомендована література

Навчальні програми для ЗЗСО:

1. Зарубіжна література. 6 – 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 2022.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9>.
2. Зарубіжна література. 5-9 класи. Модельні навчальні програми. URL : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/zarubizhna-literatura/>
2. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для вищих навч. закл. Київ : Слово, 2010. 432с.
3. Штейнбук Ф.М. Методика викладання світової літератури в школі : навч. посіб. для студ. Вузів. К. : Кондор, 2010. 314 с.
4. Мартинець А.М. Сучасний урок світової літератури. Х. : Основа, 2005. 176 с.
5. Науменко Є.І. Кращі уроки світової літератури. Випуск 1 . Х. : Вид. група «Основа», 2010. 188 с.; Випуск 2. 268 с.; Випуск 3. 173 с.
6. Нетрадиційні уроки із світової літератури. 5-11 класи / укладачі С.С. Скляр, Л.І. Нечволод, О.О. Дем'яненко. Харків : Торсінг, 2004.
7. Ніколенко О.М. Сучасний урок світової літератури : посіб. для вчителя. К. : Академія, 2003. 288 с.
8. Шулик П.Л. Драматургія кінця XIX – XX ст.: Матеріали до вивчення : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка Нова, 2006. 220 с.
9. Шулик П.Л. Священні книги людства на уроках зарубіжної літератури : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. 64 с.
10. Кеба О.В., Шулик П.Л. Модернізм в зарубіжній поезії другої половини XIX – XX ст. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. 224 с.
11. Шаповал О.Г. Вебінар як форма організації дистанційного навчання. Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 77–81.
12. Кеба О.В., Шаповал О.Г., Голубішко І.Ю. Художньо-естетичні парадигми новітньої літератури: навчальний посібник. Кам'янець- Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2021.
13. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
14. Психологічний супровід інклюзивної освіти : підручник / [кол. авторів; за заг. ред. Т.О.Докучіної]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 152 с.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ З ВИРОБНИЧОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК)**

Розподіл балів за виконання завдань з практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з англійської мови	40
2. Виконання завдань з педагогіки	15
3. Виконання завдань з психології	15
4. Виконання завдань з зарубіжної літератури:	20
5. Захист звіту перед комісією	10
Разом:	100

Критерії оцінювання практики з англійської мови

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
Виконання завдань з англійської мови	40
1) Профіль групи	2
2) Виконання завдань Guided Observation	4
3) Плани-конспекти п'яти уроків з урахуванням принципів універсального дизайну (із розробленими матеріалами)	15
4) Написання рефлексивного есе на тему «Якою я бачу роль вчителя англійської мови в інклюзивному класі»	4
5) Виконання науково-дослідного завдання у формі Peer Observation	10
6) Планування і проведення позакласного заходу	5

1) профіль групи – 2 бала (повністю заповнений профіль – 2 бала; неповністю – 1 бал; незаповнений – 0 балів);

2) 2 завдання Guided Observation – 4 бала. Кожне завдання максимально оцінюється у 2 бала:

2 бала – таблиця заповнена чітко та повністю; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями;

1 бал – таблиця заповнена повністю проте з огріхами змістового та технічного характеру; виконане завдання Observation summary свідчить про те, що студент має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями;

0 балів – завдання не виконані.

3) Розроблені та проведені уроки з англійської мови (5 уроків) з урахуванням принципів універсального дизайну відповідно до розкладу та профілю групи (див. п.1) за структурою: Main aim, Subsidiary aim, Personal aim (Timing, Procedure, Stage Aims, Aids and Materials, Interaction Patterns) – 3 балів (разом 15 балів):

- 1 бал: урахування взаємозв'язку між структурними компонентами уроку (часом, процедурою, цілями етапів, навчальними матеріалами та способами взаємодії)

- 1 бал: урахування різних способів взаємодії учнів;
- 1 бал: прослідковувано комунікативний підхід або інший інноваційний підхід (метод) до навчання англійської мови.

4) Написання рефлексивного есе на тему «Якою я бачу роль вчителя англійської мови в інклюзивному класі».

Рефлексивне есе оцінюється максимально у 4 бали.

Критерії оцінювання:

1. Розкриття теми та глибина рефлексії – 1 бал

1 бал: есе повністю розкриває тему; автор демонструє глибоке розуміння ролі вчителя англійської мови в інклюзивному класі; присутні особисті міркування та обґрунтовані висновки.
0,5 бала: тема розкрита частково; є окремі елементи рефлексії, але не вистачає глибини або особистого аналізу.

0 балів: тема розкрита поверхово або не розкрита.

2. Аргументація та приклади – 1 бал

1 бал: наведено переконливі аргументи, приклади з педагогічного досвіду, навчання чи спостережень; думки логічно пов'язані.

0,5 бала: є аргументи, але вони неповні, поверхові або не підкріплені прикладами.

0 балів: аргументація відсутня або нерелевантна.

3. Логічна структура та цілісність тексту – 1 бал

1 бал: есе має чітку структуру (вступ – основна частина – висновки); думки послідовні; текст легко читати та розуміти.

0,5 бала: структура порушена або частково незрозуміла; є логічні розриви.

0 балів: текст хаотичний, структура відсутня.

4. Мова, стиль та грамотність – 1 бал

1 бал: мова грамотна, академічна або напівофіційна; стиль відповідний рефлексивному жанру; помилки поодинокі й не заважають розумінню.

0,5 бала: є помилки або надто розмовний стиль, але загалом текст зрозумілий.

0 балів: велика кількість помилок; текст важко читати.

5) Проведення науково-дослідного завдання у формі Peer Observation оцінюється у 10 балів.

9-10 балів – студент має ґрунтовні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями на дослідницькому рівні;

7-8 балів – студент має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, а також володіє методичними поняттями на дослідницькому рівні;

6-5 балів – студент має достатні знання теорій навчання та вивчення мови, проте не володіє методичними поняттями на достатньому рівні на дослідницькому рівні;

4-3 балів – студент має недостатні знання теорій навчання та вивчення мови та не володіє методичними поняттями на достатньому рівні на дослідницькому рівні;

2-1 бали – студент має низькі знання теорій навчання та вивчення мови, а також не володіє методичними поняттями на дослідницькому рівні.

0 балів – дослідження не проведено

5) Планування та проведений позакласний захід з англійської мови – 5 балів.

4-5 балів – позакласний захід ретельно сплановано, проведено на належному рівні;

2-3 балів – позакласний захід добре сплановано, під час проведення допущено незначні помилки;

0-1 бал – планування позакласного заходу не відповідає вимогам, під час проведення допущено суттєві помилки;

0 бал – позакласний захід не проведено.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-12 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

11-9: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0: За період практики Здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Критерії оцінювання завдань практики з психології

15-14 балів — всі завдання практики з психології виконано правильно та у повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально- психологічні дослідження, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної діяльності. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

13-12 балів — завдання з психології виконані правильно, але недостатньо повно. здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Пр продемонстровано активність та ініціативність але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

11 балів — завдання практики з психології виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки при обробці результатів психодіагностики міжособистісних відносин. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, але неповно викладено звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

10 балів — завдання практики з психології виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений.

9 балів — завдання з психології виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені значні неточності, бракує матеріалів психодіагностики. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

0-8 балів — завдання практики з психології невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками та подана невчасно.

Критерії оцінювання завдань практики із зарубіжної літератури

1. Щоденник, що фіксує всі форми роботи під час практики (відвідування уроків та інших видів занять із зарубіжної літератури, ознайомлення зі шкільними програмами, з календарно-тематичним та урочним плануванням вчителя тощо) та звіт, де здійснено аналіз власної діяльності під час практики – 2 бали.
 2. Розробка анкети з вивчення читацьких інтересів учнів та аналіз результатів анкетування – 3 бали
 3. Плани-конспекти проведених уроків (не менше 2-х) і розгорнутий конспект залікового уроку та його аналіз за схемою – 8 балів.
 4. Самостійна розробка окремих фрагментів відвіданих уроків (тестові завдання, з 2-х тем за вибором) – 3 бали.
 5. Підбір / виготовлення додаткових дидактичних матеріалів (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб - 4 бали
1. Оформлення щоденника:
 - оформлення щоденника за всіма пунктами та звіту з аналізом власної діяльності – 2 бали;
 - відсутність інформації щодо будь-якого виду роботи вчителя та відсутність аналізу у звіті – зниження оцінки від 0,5 до 2 балів.
 2. Перевірка читацьких інтересів учнів:
 - розробка і проведення анкети з вивчення читацьких інтересів учнів (із додаванням самих анкет), аналіз анкетування – 3 бали;
 - частковий аналіз, відсутність анкет – 1 бал;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
 3. План-конспект проведених уроків та аналіз за схемою залікового уроку:
 - розгорнутий конспект залікового уроку та його аналіз за схемою – 4 бали;
 - відсутність аналізу уроку або невідповідність схемі – 2 бали;
 - плани-конспекти проведених уроків – 2 бали кожен (загалом 4 бали);
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
 4. Самостійна розробка фрагментів уроку:
 - розробка 2 фрагментів уроку з використанням тестової перевірки знань учнів – 3 бали;
 - розробка 1 фрагменту уроку з використанням тестової перевірки знань учнів – 1,5 бала;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
 5. Підбір / виготовлення додаткових дидактичних матеріалів (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб:
 - підбір / виготовлення додаткових дидактичних матеріалів (з теми одного з проведених уроків) для учнів з урахуванням їх особливих потреб – 4 бали;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.

Критерії оцінювання захисту практики

9-10 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

8-5 балів – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;

4-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;

0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти**

Підсумкова оцінка за національною шкалою		Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рейтингова оцінка з практики
	відмінно	A (відмінно)	90 –100
	добре	B (дуже добре)	82 –89
		C (добре)	75 –81
	задовільно	D (задовільно)	66 –74
		E (достатньо)	60 –65
	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	35 –59
		F (незадовільно з обов’язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	01 –34

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Метою виробничої педагогічної практики з німецької мови та зарубіжної літератури є методична підготовка здобувача вищої освіти до виконання обов'язків учителя німецької мови та зарубіжної літератури; формування професійно-особистісних якостей, узагальнення та систематизація професійних знань та навичок, розвиток уміння застосовувати набуті знання в умовах реального процесу навчання у школі, а також вивчення та апробація інноваційних методів та прийомів навчання у закладі загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- вивчення стану організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти;
- вивчення практичного досвіду роботи педагогічних працівників баз практики;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань, навичок та вмінь, набутих в університеті та їх використання в педагогічній діяльності;
- формування та розвиток у майбутніх учителів педагогічних умінь та навичок, розвиток професійної культури;

- формування навичок самостійного проведення навчально-виховної роботи з учнями з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей;
- проведення комунікативно спрямованих уроків із використанням сучасних методів та прийомів активізації діяльності учнів;
- удосконалення навичок підготовки навчально-методичних матеріалів, які використовуються на уроках німецької мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти;
- стимулювання інтересу до науково-дослідницької роботи в галузі методики навчання німецької мови та зарубіжної літератури, впровадження найбільш ефективних методів навчання та виховання в процесі навчання німецької мови та зарубіжної літератури;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у професійній діяльності вчителя англійської, німецької мов і зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, що передбачає застосування теорій, сучасних технологій і методів навчання та характеризується комплексністю і невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти

Загальні компетентності:

ЗК 01 Здатність до усвідомлення специфіки професійної діяльності та відповідального ставлення до обов'язків

ЗК 05 Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді.

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 07 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пошуку ефективних рішень у професійній діяльності.

ЗК 10 Здатність використовувати методики і технології організації активного та здорового способу життя здобувачів освіти, зберігати особисте фізичне та психологічне здоров'я під час здійснення професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01 Здатність формувати іншомовні комунікативні уміння та навички учнів, розвивати критичне мислення.

СК 02 Здатність моделювати зміст навчання, добирати і використовувати сучасні ефективні методики та інноваційні технології навчання, виховання і розвитку учнів; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу.

СК 03 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі

СК 04 Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 05 Здатність створювати психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.), керувати власними емоційними станами.

СК 06 Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів; створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища

СК 07 Здатність формувати в здобувачів освіти культуру здорового та безпечного життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу

СК 08 Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

СК 10 Здатність дотримуватися сучасних норм іноземних мов (англійської, німецької) в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

СК 12 Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури

СК 13 Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до навчання іноземних мов та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

СК 14 Здатність використовувати знання з теорії та історії мов, що вивчаються у професійній діяльності

СК 16 Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі навчання іноземних мов і зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-виховному процесі

СК 17 Здатність здійснювати власне дослідження у професійній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати його результати

Результати навчання:

ПРН 01 Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української, англійської та німецької мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 02 Уміє визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб; добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та індивідуальних особливостей учнів; оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу.

ПРН 03 Уміє використовувати цифрові пристрої, їхнє базове програмне забезпечення; критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси для професійного розвитку та обміну досвідом

ПРН 04 Уміє модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати за потреби нові; впорядковувати їх і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу (у тому числі під час дистанційного навчання).

ПРН 05 Уміє планувати і здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії та створювати умови для формування позитивної самооцінки учнів; формувати мотивацію учнів до навчання.

ПРН 06 Уміє використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі; організовувати процеси навчання, виховання і розвитку учнів з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей

ПРН 07 Уміє організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил і норм, протиепідемічних правил; планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способів життя; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу (за потреби).

ПРН 08 Уміє здійснювати різні види планування та організації освітнього процесу (у тому числі у дистанційному режимі) на різних його етапах; проводити його аналіз залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей здобувачів освіти, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН 09 Уміє застосовувати різні форми оцінювання результатів навчання учнів з дотриманням визначених критеріїв та принципів академічної доброчесності; розвивати в учнів уміння здійснювати само- та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН 10 Уміє застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання; інтегрувати інноваційні технології в освітній процес.

ПРН 11 Уміє визначати та планувати оптимальний зміст і форми професійного розвитку; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності з урахуванням змін в системі освіти.

ПРН 19 Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, опрацьовувати й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі, презентувати результати свого наукового дослідження

ПРН 20 Уміє формувати іншомовні комунікативні уміння та навички здобувачів освіти; володіє методиками і технологіями розвитку критичного мислення.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Визначення баз практики здійснюється на основі прямих договорів. Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з керівництвом університету (факультету), підбирати для себе базу практики і пропонувати її.

Базами **практики** можуть бути заклади загальної середньої освіти міста Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільської ОТГ, закладів ЗСО України, які відповідають вимогам до баз практики і спроможні забезпечити виконання здобувачами вищої освіти програм практик.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Завдання виробничої педагогічної практики з німецької мови реалізуються у три етапи: 1-й – організаційний, 2-й – основний, 3-й – підсумковий.

На організаційному етапі виробничої педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановчій конференції здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» факультету іноземної філології; одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її проходження, ознайомлення із закладом загальної середньої освіти та класом, у якому практикант виконуватиме обов'язки вчителя німецької мови.

2. Заповнення анкети «Очікування від практики» („Erwartungen an mein Schulpraktikum—).

3. Ознайомлення з діяльністю бази практики, специфікою організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти, нормативними документами, які регламентують його роботу (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя німецької мови тощо).

4. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На основному етапі виробничої педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

2. Спостереження основних форм організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (уроки німецької мови та позакласні заходи).

3. Проведення уроків німецької мови відповідно до розкладу, розробка планів конспектів уроків з німецької мови з урахуванням можливостей використання інструментів забезпечення інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами. Практиканта допускають до проведення уроків тільки за наявності повного конспекту уроку, підписаного вчителем або методистом.

4. Проведення позакласного заходу з німецької мови.

5. Виготовлення роздаткового матеріалу та унаочнення. Розробка тестів або завдань на уроки німецької мови із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій.

На підсумковому етапі виробничої педагогічної практики з німецької мови здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Оформлення та подання керівникам практики на перевірку звітної документації.

2. Захист виробничої педагогічної практики з німецької мови.

3. Участь у підсумковій конференції з виробничої педагогічної практики з німецької мови.

Керівник практики встановлює дні консультацій на кафедрі для попередньої перевірки конспектів здобувачів-практикантів. Присутність на звітній конференції є обов'язковою, бажано надавати фото- та відеоматеріали як додаток до звітної документації.

Рекомендована література

1. Крецька Ю. А. Методичні рекомендації щодо організації процесу адаптації майбутніх учителів іноземної мови до професійної діяльності засобами діяльності профілюючих кафедр. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2014. 76 с.
2. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : навчальний посібник / укл. С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова та ін. К.: Ленвіт, 2004. 208 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : Курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»] / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2011. 334 с.
5. Методичні рекомендації з організації та проведення виробничої педагогічної практики (німецька мова) (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) : навчально-методичний посібник / укладачі Боднарчук Т. В., Шмирко О. С., Крецька Ю. А. Кам'янець-Подільський : ФОП Гордукова І. Є., 2021. 94 с. Текст укр. та нім. мовами.
6. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
7. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя німецької мови (видання 3-є, перероблене) / укл. Т. В. Боднарчук. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2016. 96 с.
8. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р., протокол № 111-ОД).
9. Психологічний супровід інклюзивної освіти : підручник / [кол. авторів; за заг. ред. Т.О.Докучиної]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 152 с.
10. Шмирко О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення професійного розвитку майбутніх учителів іноземної мови засобами професійного спрямування навчальних занять з фаху. м. Кам'янець-Подільський : «Каліграф», 2015. 44 с.
11. Schmyrko O. Materialien für die Berufspraxis. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Каліграф», 2017. 82 с.
12. Модельні навчальні програми з іноземної мови:
 - Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Druha.inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf>
 - Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Mo>

[del.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Mo_del.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf)

- Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)

https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Mo_del.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Zymomrya.ta.in.14.07.pdf

13. Підручники з німецької мови (електронні версії):

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПЕДАГОГІКИ

- поглиблення розуміння сутності основ компетентнісної, особистісно орієнтованої освіти, особливостей їх реалізації в педагогічному процесі закладу базової середньої освіти;

- саморозвиток особистісних якостей Здобувача, активізація позиції суб'єкта професійного та особистісного саморозвитку;

- поглиблення розуміння сутності виховання в контексті інноваційної освіти, основ її реалізації через адекватну організацію навчальної діяльності учнів; залучати Здобувачів до самостійного розв'язання посильних навчально-виховних завдань.

Для реалізації поставлених завдань практикант повинен виконати такі види робіт з педагогіки:

1. Вести щоденник виробничої педагогічної практики (фіксувати та аналізувати процес і результати власної діяльності (підготовка та проведення навчальних занять, робота з документацією (вивчення особливостей ведення журналу), реалізація функцій класного керівника учнівського колективу).

2. Брати участь у консультаціях керівника практики.

3. Підготувати конспект виховного заходу, який необхідно провести в закладі середньої освіти (попередньо план-конспект узгодити з класним керівником та методистом, а також запросити на перегляд виховного заходу).

4. Здійснити комплексний самоаналіз виховного заходу за значущими параметрами.

5. Здійснити комплексний самоаналіз проведеного уроку за значущими параметрами.

6. Підготувати (за можливості провести) за згодою класного керівника одну із форм роботи з батьками: бесіда; тренінг; батьківське консультування; квест; круглий стіл; індивідуальна зустріч та ін. (до звітної документації подати підготовлені матеріали).

7. Підготувати звіт з Виробничої педагогічної практики, в якому відобразити:

а) найбільш суттєві досягнення та проблеми щодо реалізації освітнього процесу у закладі середньої освіти, дати їм теоретичне обґрунтування;

б) сформулювати комплекс форм, методів, прийомів організації освітнього процесу, які Здобувач-практикант визначив як найбільш ефективні;

в) відобразити результати проведеної роботи з педагогіки (виховний захід, його самоаналіз, аналіз відвіданого уроку, самоаналіз проведеного);

г) сформулювати загальні висновки, «уроки практики», визначити напрями особистісного та професійного саморозвитку на перспективу.

Рекомендована література

1. Бодненко Д.М. Моніторинг навчальної діяльності : навчальний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. 276 с.

2. Бути вчителем : навчально-методичний посібник з курсу «Вступ до спеціальності» / Укладач О.В. Грушко. Вінниця : ТД «Сдельвейс», 2007, 296 с.

3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки :

Навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. Київ : Знання, 2008. 566 с.

4. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. 3-тє вид. стер. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. 616 с.
5. Гетта В. Шляхи досягнення педагогічної майстерності. // Трудова підготовка в закладах освіти. 2010. № 9. С. 44-45.
6. Гончар Л.В., Кравченко Т.В., Мачуська І.М., Павицька К.М., Хижняк А.В. Формування сімейних цінностей у дітей шкільного віку в сучасних соціокультурних умовах : монографія. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 176 с.
7. Гурський В.А., Присакар В.В. Педагогіка : загальні основи педагогіки, теорія освіти і навчання : Навчальний посібник. Книга 1. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2012. 202 с.
8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. Київ : «Академвидав», 2012. 352 с.
9. Задорожна Л. На шляху до педагогічної майстерності // Початкова школа. 2001. № 9. С. 60-61.
10. Зязюн І.А. Краса педагогічної дії : навч. посіб. Київ : УФІМБ, 1997. 320 с.
11. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності : навч. посібник. Львів : Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 608 с.
12. Ковальчук О.М. Формування педагогічної техніки засобами театральної педагогіки. Навчально-методичний посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 126 с. Курсінка, М.Ш. Виховання надзвичайної дитини : poradник для батьків надто активних, емоційних, вразливих, чутливих і наполегливих дітей / пер. з англ. О. Синиця. 3-тє вид. Київ : Наш формат, 2018. 432 с.
13. Кучерявець В.Г. Основи педагогічної майстерності : Практикум. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М. Гоголя, 2002. 55 с.
14. Основи педагогічної майстерності : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Е.І. Федорчук. Кам'янець-Подільський : видавець Зволейко Д.Г. 2008. 272 с.
15. Основи педагогічного оцінювання : навч.-метод. посіб. Ніжин : Лисенко М.М., 2012. 102 с.
16. Основи педагогічної майстерності : модульно-рейтинговий підхід / [автор-упорядник О.І. Кіліченко. Івано-Франківськ, 2012. 206 с.
17. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : навч. посіб. Київ, 2007. 240 с.
18. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка : Навч. посібник. Київ : ІСДО, 1996. 288 с.
19. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину. Москва : Педагогіка, 1990. 288 с.
20. Шулигіна Р.А. Спілкування як вагома складова соціальної адаптації особистості // Наукові записки КУТЕП : Щорічник / Ред. кол.: Шулигіна Р.А. Методичні рекомендації з формування культури спілкування школярів. Київ : КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2007. 42 с.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ

Здобувачі вищої освіти, виконуючи завдання з психології, повинні розв'язати такі завдання - грамотно використати психодіагностичний інструментарій для збору фактичного матеріалу про рівень сформованість у учнів професійного плану, його усвідомленість, уявлення про світ професій, ступінь сформованості професійних інтересів та нахилів тощо;

- здійснити обробку та аналіз матеріалів, отриманих в результаті бесіди, опитування, спостереження тощо;
- узагальнити, осмислити отриману в ході психодіагностики інформацію та написати звіт про вивчення професійних намірів, інтересів та професійної спрямованості учнів.

Виконання завдань з психології може відбуватися в такій послідовності.

У перший тиждень практикант знайомиться з класом, налагоджує зі старшокласниками психологічний контакт.

У наступні **тижні**, продовжуючи спостерігати за поведінкою старшокласників, здобувач вищої освіти проводить психодіагностичне обстеження учнів за допомогою однієї з пропонованих методик; здійснює обробку їх результатів з метою з'ясування особливостей професійного самовизначення старшокласників.

В **останній тиждень** практики складає звіт про вивчення професійних інтересів та професійної спрямованості учнів, який містить не лише узагальнені, теоретично осмислені дані про особливості професійного самовизначення старшокласників, але й педагогічні висновки про основні напрямки профорієнтаційної роботи, напрямки профорієнтаційної роботи з учнями.

Рекомендована література

1. Мясенко В. В. Психологія професійної самореалізації молоді : монографія. Київ : Міленіум, 2016. 104 с.
2. Коропецька О. М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. Навчальний посібник. Київ : КНТ, 2016. 438 с. Щербакова І.М., Стадник І.А. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: навч.-метод. Посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 324 с.
3. Синявський В.В. Психологічні основи профорієнтаційної професіографії : навчально-методичний посібник. Київ: ІПК ДСЗУ, 2010. 96 с.
4. Мерзлякова О., Євдокимова Г. Методики професійного самовизначення. Київ: Шкільний світ, 2014. 120 с.
5. Мазяр О.В., Кириченко В.В. Психологія праці : модульний курс : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 190 с.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

На **організаційному** етапі виробничої педагогічної практики здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Участь у настановній конференції здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» факультету іноземної філології; одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її проходження, ознайомлення з закладом загальної середньої освіти та класами, у яких виконуватимуться обов'язки вчителя зарубіжної літератури.
2. Ознайомлення з діяльністю бази практики, специфікою організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти, нормативними документами, які регламентують його роботу (класний журнал, розклад уроків, календарно-тематичний план учителя зарубіжної літератури тощо).
3. Узгодження з керівником практики від кафедри розкладу консультацій.

На **основному** етапі виробничої педагогічної практики здобувач вищої освіти здійснює таку діяльність:

1. Спостереження та аналіз основних форм організації освітнього процесу та інструментів забезпечення інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти (уроки зарубіжної літератури та

позакласні заходи, обговорення їх разом з керівниками та самостійно).

2. Проведення уроків зарубіжної літератури згідно розкладу (не менше 5 уроків, один з яких заліковий).

3. Аналіз залікового уроку (за схемою).

4. Розробка завдань для одного з уроків з використанням новітніх технологій навчання.

5. Розробка сценарію та проведення позакласного заходу з зарубіжної літератури для популяризації ідей інклюзивності, безбар'єрності та рівності в освіті та суспільстві загалом.

На **підсумковому** етапі виробничої педагогічної практики здобувач вищої освіти виконує таку роботу:

1. Оформлення та подання керівникам практики на перевірку звітної документації.

2. Захист виробничої педагогічної практики.

3. Участь у підсумковій конференції з виробничої педагогічної практики. Керівник практики встановлює дні консультацій на кафедрі (або онлайн) для попередньої перевірки конспектів здобувачів-практикантів. Присутність на звітній конференції є обов'язковою, бажано надавати фото- та відеоматеріали як додаток до звітної документації.

Рекомендована література

Навчальні програми для ЗЗСО:

1. Зарубіжна література. 6 – 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 2022 URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9.pdf>

2. Зарубіжна література. 5-9 класи. Модельні навчальні програми. URL : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/movno-literaturna-osvitnia-haluz/zarubizhna-literatura/>

Основна література:

1. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для вищих навч. закл. Київ : Слово, 2010 . 432с.

Додаткова література:

1. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.

2. Поліщук Л. Б. Методика навчання світової літератури : навчально-методичний посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2016. 139 с.

3. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навч. посіб. для студ. вузів. К. : Кондор, 2010. 314 с.

4. Орлова О. В. Методика навчання зарубіжної літератури : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» філологічних спеціальностей педагогічних закладів освіти. Полтава : ПНПУ, 2021. 109 с.

5. Актуальні проблеми викладання літератури у середній та вищій школі : Султанівські читання. Збірник статей. Вип. II / Відп. ред. В.Г. Матвійшин . Івано-Франківськ : Симфонія форте , 2012. 228 с.

6. Від античності до Нового часу (матеріали до організації самостійної роботи з дисципліни «Історія зарубіжної літератури): навчально-методичний посібник у 2-х частинах. Частина перша «Антична література» / Упорядник: П.Л. Шулик. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018.160 с.

7. Від античності до Нового часу (матеріали до організації самостійної роботи з дисципліни «Історія зарубіжної літератури): навчально-методичний посібник у 2-х частинах. Частина друга «Література Середніх віків і Відродження» / Упорядник П. Л. Шулик. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2019. 144 с.

8. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 492 с.

9. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 1. Х.: Вид. група «Основа», 2010. 188 с.

10. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 2 / Є.І. Науменко.

Х. : Вид. група «Основа», 2010. 268 с.

11. Науменко Є.І. Кращі уроки зарубіжної літератури. Випуск 3. Х. : Вид. група «Основа», 2010. 173 с.

12. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури: Термінологічний словник [за ред. А. Л. Ситченко] / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладішев. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 132 с.

13. Шулик П.Л. Освітні тренди на уроках зарубіжної літератури. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. С. 93-96.

14. Шаповал О.Г. Вебінар як форма організації дистанційного навчання. *Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 77–81.

15. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.

16. Психологічний супровід інклюзивної освіти : підручник / [кол. авторів; за заг. ред. Т.О.Докучиної]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 152 с.

17. Голубішко І.Ю. Формування картини світу особистості на заняттях із зарубіжної літератури. *Матеріали ІХ Науково-практичної конференції «Методика викладання філологічних дисциплін у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах України*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С.33-35.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ З ВИРОБНИЧОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ЗАЛІК)**

Розподіл балів за виконання завдань практики

Вид діяльності під час практики	Максимальна кількість балів
1. Виконання завдань з німецької мови	<u>40</u>
2. Виконання завдань з педагогіки	<u>15</u>
3. Виконання завдань з психології	<u>15</u>
4. Виконання завдань з зарубіжної літератури	<u>20</u>
5. Захист звіту перед комісією	<u>10</u>
Разом	<u>100</u>

Критерії оцінювання завдань практики з німецької мови

Вид діяльності здобувача вищої освіти під час практики	Максимальна кількість балів
1. Заповнення анкети «Erwartungen an mein Schulpraktikum»	2
2. Планування і проведення уроків з німецької мови (4 уроки)	24
3. Фіксація спостережень за організацією уроку німецької мови в анкетах та їх аналіз	9
4. Розроблені тести / завдання з німецької мови	10

5. Звіт про практику	4
Разом	50

1. Заповнення анкети «Erwartungen an mein Schulpraktikum» - 2 бали:

2 бали – анкета заповнена правильно, не містить лексико-граматичних помилок;

1 бал – анкета заповнена частково, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0 балів – анкета не заповнена.

2. Планування і проведення уроків з німецької мови (4 уроки – 24 бали, по 5 балів за один урок):

6-5 балів - урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «відмінно», його проведено на належному рівні, план-конспект уроку оформлено згідно вимог;

4 бали - урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «добре», під час проведення уроку здобувач допускав незначні помилки, план-конспект уроку оформлено згідно вимог;

3 бали – урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «задовільно», під час проведення уроку здобувач допускав суттєві помилки, план-конспект уроку оформлено без дотримання вимог;

2-1 бали – урок оцінено керівником від бази практики та/або методистом від кафедри на «незадовільно», під час проведення уроку здобувач допускав велику кількість помилок, план-конспект уроку оформлено не за вимогами;

0 балів – урок не проведено.

3. Планування і проведення позакласного заходу (10 балів):

9-10 балів – позакласний захід сплановано детально, проведено на належному рівні;

6-8 балів – позакласний захід добре сплановано, під час проведення допущено незначні помилки;

1-5 балів – планування позакласного заходу не відповідає вимогам, під час проведення допущено суттєві помилки;

0 балів – позакласний захід не проведено.

4. Звіт про практику (Reflexionsbogen zum Schulpraktikum) (4 бали):

4 бали – звіт містить ґрунтовний аналіз діяльності під час проходження практики та детальні висновки; не містить лексико-граматичних помилок;

2-3 бали – звіт викладено не повно, проте висновки є обґрунтованими; допущені помилки мовного та змістового характеру;

1 бал – звіт викладено фрагментарно, без аналізу власної діяльності під час проходження практики, відсутні висновки; допущені помилки мовного та змістового характеру;

0 балів – звіт не подано.

Критерії оцінювання завдань практики з педагогіки

15-14 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 10-12 балів. Отримав високу оцінку вчителя, класного керівника та методистів за виконувану роботу. Під час виконання різних видів роботи в школі проявив себе як організований, сумлінний, ініціативний, творчий. Завоював повагу серед учнів, педагогічного колективу школи, керівників практики і отримав високу оцінку керівника від бази практики. У визначений термін здав досконало оформлену документацію, яка відповідає вимогам практики.

13-12 балів: Здобувач у повному обсязі виконав усі завдання виробничої педагогічної практики. Виховні заходи оцінено на 7-9 балів. Здобувач припускався деяких методичних помилок під час проведення виховних заходів, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину в процесі аналізу виховного заходу. Проявив дисциплінованість, отримав позитивну оцінку роботи від класного керівника. Вчасно оформив та здав звітну документацію, яка відповідає вимогам практики.

11-9 балів: Завдання з педагогіки виконані в повному обсязі. Виховний захід оцінено

на 4-6 балів. Здобувач проявив себе організованим, дисциплінованим, проте недостатньо самостійним та ініціативним. Під час залікових заходів допускалися несуттєві методичні помилки. Здобувач вчасно здав документацію, але при її оформленні допустився деяких неточностей або неповноти викладу.

8-0 балів: За період практики Здобувач не виконав усі завдання з педагогіки, передбачених програмою практики. Отримав негативні відгуки від педагогічного колективу школи, керівників від бази практики. Невчасно та не в повному обсязі подав матеріали практики, які містять неточності та помилки і не відповідають вимогам, щодо оформлення такого виду документації.

Критерії оцінювання завдань практики з психології

15-14 балів — всі завдання практики з психології виконано правильно та у повному обсязі, виявлено вміння здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально- психологічні дослідження, продемонстровано активність та ініціативність під час здійснення практичної діяльності. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

13-12 балів — завдання з психології виконані правильно, але недостатньо повно. здобувача вищої освіти застосовувати і творчо використовувати теоретичні та прикладні знання з психології, пов'язані з особливостями і засобами відповідної професійної діяльності. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, складати звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Продemonстровано активність та ініціативність але не виявлено творчого, індивідуального підходу. Звіт подано у встановлений термін. Він містить звіт про виконані завдання з психології, висновки та пропозиції. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи з психології впродовж усього періоду проходження практики.

11 балів — завдання практики з психології виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки при обробці результатів психодіагностики міжособистісних відносин. Виявлено вміння застосовувати спостереження для вивчення учнівської групи, психодіагностичні методики для вивчення міжособистісних стосунків в учнівській групі, але неповно викладено звіт про здійснені соціально-психологічні дослідження. Звітна документація оформлена згідно з вимогами. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

10 балів — завдання практики з психології виконано у неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник невірно оформлений.

9 балів — завдання з психології виконано з помилками. Усі завдання практики виконувалися, але допущені значні неточності, бракує матеріалів психодіагностики. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено.

0-8 балів — завдання практики з психології невиконані, виявлено несформованість вміння здійснювати відповідні види професійної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками та подана невчасно.

Критерії оцінювання завдань практики із зарубіжної літератури

1. Оформлення щоденника та звіту:

- оформлення щоденника за всіма пунктами та звіту з аналізом власної діяльності – 2 бали;
- відсутність інформації щодо будь-якого виду роботи вчителя та відсутність аналізу у звіті – зниження оцінки від 0,5 до 2 балів.

2. Розробка позакласного заходу з зарубіжної літератури для популяризації ідей інклюзивності,

- безбар'єрності та рівності в освіті та суспільстві загалом:
- розробка і проведення позакласного заходу, аналіз його проведення – 5 балів;
 - частковий аналіз заходу, змістові невідповідності – 2 бали;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
3. План-конспект проведених уроків та аналіз за схемою залікового уроку:
- розгорнутий конспект залікового уроку та його аналіз за схемою – 5 балів;
 - відсутність аналізу уроку або невідповідність схемі – 1 бал;
 - плани-конспекти проведених уроків – 1 бал кожен (загалом 4 бали);
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.
4. Самостійна розробка фрагментів уроку:
- розробка 2 фрагментів уроку з використанням новітніх технологій – 4 бали;
 - розробка 1 фрагменту уроку з використанням новітніх технологій – 2 бали;
 - відсутність виконаного завдання – 0 балів.

Критерії оцінювання захисту практики

- 9-10 балів – здобувач впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
- 8-5 бали – здобувач не досить впевнено і чітко висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики з використанням мультимедійної презентації;
- 4-1 бали – здобувач фрагментарно висвітлює результати своєї діяльності під час проходження практики, проте без використання презентації;
- 0 балів – здобувач не з'явився на захист практики.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень студентів

Підсумкова оцінка за національною шкалою		Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рейтингова оцінка з практики
	відмінно	A (відмінно)	90 –100
	добре	B (дуже добре)	82 –89
		C (добре)	75 –81
	задовільно	D (задовільно)	66 –74
		E (достатньо)	60 –65
	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	35 –59
		F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	01 –34

Порядок проходження практики за технологіями дистанційного навчання

Організація та керівництво практикою під час карантину або інших ситуацій, коли можливості фізичного відвідування баз практик здобувачами вищої освіти обмежені або відсутні й традиційні технології проведення практики здобувачів вищої освіти не можуть бути застосовані, практику може бути переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до розпоряджень по університету, з урахуванням Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<http://surl.li/axjsh>) та на основі Додатку 5 до Положення про

проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (затверджене вченою радою ун-ту 31.08.2021 р.).